

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Ո՞Վ Է ՍԱՏԱՆԱՆ

Մատթէոսի Աւետարանին մէջ կը կարդանք թէ Պետրոս, Քրիստոսի Աստուծոյ որդիութեան հանգամանքը յայտուոն կըրպոյ խոստովանելէ քիչ ետք՝ «Եւսիս զնա, սատանայ» խարանդոյ յանդիմանութիւնը կը լսէ Աստուծոյ որդիէն:

Արդ, ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ նոյն այդ արտաքեալը, որուն արքայութեան բանալիները յանձնելու խոստումը բրած էր Յիսուս, քիչ յետոյ կ'ընդունէր այդպիսի ծանր որակում մը, որ մարդկային իմացողութեամբ խտացումն է երկրիս վրայ զոյութիւն ունեցող բոլոր շարիքներուն, ուրիշ խօսքով՝ մարմնացումն է Չարին:

Նոսիս պէտք է ի մտի ունենայ թէ Քրիստոս սոսկական անհատ մը չէ, որ պէտքի չափազանցութիւն մը նկատէինք իր արտայայտութիւնը: Մարդիկ առ հասարակ հակամէտ են բարկութեան կամ զերպրողութեան պահուն պատշաճութեան սահմանները զլել անցնելու, չափազանցութեան մէջ իյնալու եւ անճիշդ ու անարդար որակումներ րնելու իրենց ընդդիմախօսին: Նոյնը կարելի չէ ըսել Քրիստոսի համար, քանի որ ան նոյն ատեն թէ՛ Աստուած էր եւ թէ՛ մարդ: Ուրեմն Պետրոս իսկապէս արժանի՞ էր ծանր այդ որակումին, իր այդ պարզ արտայայտութեան համար: Բայց ի՞նչ էր Պետրոսի արտայայտութեան միտք բանին, ու ի՞նչ է սատանան:

Անտարակոյս որ Պետրոսի արտայայտութիւնը կը բխէր բարի տրամադրութենէ մը: Ան չէր ուզեր որ իր պաշտած ու դաւանած Վարդապետը հանդիպէր որեւէ վտանգի կամ դժուարութեան: Պոռոտ ու մեծխօսիկ, ան չէր կրնար մնալ անտարբեր երբ Տէրը կը խօսէր այն բոլոր շարժարանքներուն մասին՝ որոնց սահմանուած էր ենթարկուելու, մարդկային ազդի փրկութեան համար: Բայց ահա ճիշդ հոս է Պետրոսի յանցանքին մեծութիւնը: Աստուածային տնօրինութեանց միջամտել, զերպրոյն իմաստութեամբ նախասահմանուած դէպքերու ընթացքէն զժողո՛ւն՝ մեղք մըն է անտարակոյս:

Պատասխանելով վերոյիշեալ հարցումներէն առաջինին, անուղղակի կըրպոյ արդէն պատասխանած եղանք երկրորդին: Սատանան՝ Տիրոջ կամքին ենթարկուիլ չուզող, Անոր տնօրինածին ու կարգադրածին դէմ լմբոստացող անհատն է:

Տէրը դիտէր Պետրոսի բարեմտութիւնը, վստահ էր Իր հանդէպ անոր ունեցած անսակարկ սէրն էր պատճառ՝ յախուոն իր այդ յայտարարութեան: Տէրը Իր այդ որակումով սատանաներու — չարազործներու — կարգին իջեցնել չէր միտեր Իր աշակերտներու խումբին է՛ն երէց ու կարկառուն անդամը: Տէրը եթէ սատանայ կոչեց Պետրոսը, անոր բոլակական անխորհուրդ խօսքին համար էր միայն: Ու նաեւ հասկնալու համար թէ ի դին ամէն դժուարութեան հարկ է համակերպիլ աստուածային տնօրինութեանց ու անխմաստ միջամտութիւններով չփորձել հակառակիլ անոնց բարերար ընթացքին:

Սատանաները նախապէս հրեշտակներ էին : Եթէ անոնք այդ առանձնաշնորհէն զրկուելով անդունդ զլորեցան՝ պատճառը անոնց անհնազանդութիւնն էր : Զանգէլ պ Աստուծոյ կամքին :

Մենք ալ Պետրոսի զիրքին մէջ կը դնենք մեր անձերը եւ Տիրոջ կողմէ «սատանայ» որակումին կ'արժանանանք ամէն անգամ որ կ'անտեսենք Իր պատուիրանները եւ կամ կ'ընդդիմանանք զերազոյն իմաստութեամբ տնօրինուած Իր կարգադրութիւններուն :

Սատանան իր ընկերը մոլորեցնող, անոր բարեմաստիքները շահագործող, անոր մաքուր ու ազնիւ մտածումները պղտորող անհատն է : Իր զաւակը Աստուծոյ սիրովն ու շնորհքովը մեծցնելու փոխարէն՝ իր կեանքի ընթացքով չար օրինակ հանդիսացող ու զայն անուղղայ ու ամբարիշտ կենցաղի մը առաջնորդող ծնողքն է : Իր խնամքին յանձնուած աշակերտներուն մատղաշ ուղեղները անկրօն ու սկեպտիկ դադափարաբանութեամբ թունաւորող ուսուցիչը կամ դասախօսն է : Իր մեծերուն հնազանդիլ չուզող, ամէն առթիւ իր կամքը պարտադրել ուղղող, հետ ու խարդաւանող պաշտօնեան է : Իր յաճախորդներուն միամտութիւնն ու անզխտութիւնը շահագործող խարդախ ու կեղծապարիշտ վաճառականն է :

Եւ արդէն իւրաքանչիւր անհատ բանիւ եւ գործով ամէն օր եւ ամէն տեղ կա՛մ Քրիստոսն է որ կը ներկայացնէ եւ կա՛մ սատանան : Պարզ խօսելով, կ'ընէ այն՝ ինչ որ պիտի ընէր Քրիստոս եթէ իր տեղը եղած ըլլար, եւ կամ սատանան :

Կ'արժէ ուրեմն որ ամէն ժամանակ եւ մանաւանդ մեր դժուարութեան¹ պարագաներուն հարց տանք մենք մեզի թէ ի՞նչ պիտի ըլլար Քրիստոսի կեցուածքը նմանօրինակ առիթներով : Ասոր պատասխանը գտնել դժուար չէ իւրաքանչիւր զիտակից անհատի համար, եթէ իր բանականութիւնը Աւետարանի լոյսով լուսաւորելու իմաստութիւնն ունի :

ԳԷՈՐԳ Ս. ՃԻՆԻՎԻԶԵԱՆ